

Poljski brod „Dar Pomorza“

Kap. Maroje Aleksić

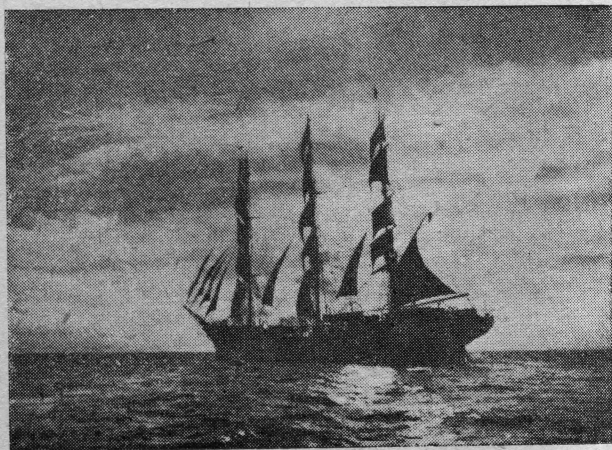
Dana 3. VII. o. g. uplovio je na svom krstarenju u Grušku luku poljski školski brod »Dar Pomorza«. To je prvi poljski brod, koji je uplovio nakon oslobođenja u našu luku. »Dar Pomorza« na poljskom jeziku znači dar naroda iz Pomeranije. Na brodu je ukrcano 110 đaka pomorske škole trgovačke mornarice i to 101 đak natutičar i 9 đaka strojarskog smjera. Sada su na brodu ukrcani đaci prvog i drugog te nekoliko trećeg razreda. Među đacima ima ih nekoliko čehoslovačke i grčke narodnosti. Stalna brodska posaba broji 40 članova.

Ovo putovanje je započelo u Gdynia — 18. maja o. g. odakle je brod prosljedio za Tanger i Dubrovnik. Iz Dubrovnika otplovio je 6. VII. za Istambul, Gibraltar, Casablanca, Rotterdam i Gdynia, gdje 20. septembra o. g. završava putovanje.

Brod je sagrađen 1911. godine, na brodogradilištu Bollm und Voss u Hamburgu, kao njemački školski brod, pod imenom Prinzess Eitel Friedrich. Do god. 1918. bio je pod njemačkom zastavom. Pomenute godine Nijemci su ga predali kao ratnu oštetu Francuskoj i to barunu De Forrest, kao naknadu za njegovu jahtu, koja je bila za vrijeme Prvog svjetskog rata od Nijemaca potopljena. Brod je dobio novo ime »Coblert« i ležao je neiskorišćen u luci Sant Na-

zaire. Naime barunu De Forest-u nije se isplatilo uložiti veliku svotu novca za popraviti brod i prenačiniti ga iz školskog broda u jahtu.

Poljska je do godine 1929. imala za školski brod jedan bark, na tri jarbola. Ovaj je brod bio zastario, pa ga je tre-

„Dar Pomorza“ na jednoj noćnoj vožnji

balo rashodovati, tako da je te godine Poljska ostala bez školskog broda. Narod primorske oblasti Pomeranije uočivši važnost školskog broda za školovanje pomorskih kadrova trgovačke mornarice, poveo široku sabirnu akciju za nabavu novog školskog broda. Ova sabirna akcija postigla je izvanredan uspjeh, jer su iste godine sakupljena tolika novčana sredstva, da se je kupio školski brod, koji je neiskorišten ležao u Sant Nazairu i nakon što je potpuno popravljen i obnovljen u danskom brodogradilištu Nakskov, još iste godine darovan pomorskoj školi trgovačke mornarice u Tczew. Od tada »Dar Pomorza« ponosno vije poljsku zastavu. Za vrijeme Drugog svjetskog rata, brod se bio sklonio u neutralnu švedsku luku Stocholm. Ovaj brod putovao je mnoga školska putovanja. Najdulje putovanje izvršio je godine 1934.—35., kada je oplovio svijet, a godine 1936.—37., kada je oplovio Kap Horn.

Glavne karakteristike broda jesu:

Brutto registarskih tona	650
Dužina	76 metara
Širina	12 „
Gaz	17 noga

Opremljen je kao punokrižnjak sa tri jarbola i pomoćnim motorom. Ukupna površina jedara 2.400 m². Pomoćni Diesel-motor tipa MAN sa 6 cilindara i 400 KS. Najveća brzina postignuta samo sa jedrima 17,5 morskih milja. Brzina s pomoćnim motorom 8,5 morskih milja. Balast 700 t.

Kao jedrenjak, brod je uglavnome namijenjen za školovanje đaka, nautičkog smjera, zato je opremljen s najmodernijim navigacionim instrumentima i pomagalima. Posjeduje Gyro-kompas tipa Sperry Gyroscope, koji povezan s električnim brzinomjerom tipa Chernekeef-log automatski upisuje kurs na diagramu kursografa. Nadalje ima električni dubinomjer na jeku Hugheset son MS — 12 Echo Sounder, te radar tipa General Electric i radiogoniometar.

Poljski školski brod „Dar Pomorza“, plovi punim jedrima

Radio stanica je na kratke i srednje valove, a osim radio-telegrafije posjeduje i radiofoniju na kratke valove.

Brod ima dvije palube s pramčanim i krmenim nadgrađem. U srednjem dijelu međupalublja nalaze se stambene prostorije za đake, koje su jako prostrane i lijepo uređene. Đaci spavaju kao na svim starim jedrenjacima na visaljkama. U krmenom nadgrađu nalaze se prostorije komandanta, veliki zastarjeli, ali vrlo ukusni brodski salon, učionica za đake i jedan dio stambenih prostorija za brodske oficire i nastavnike. U krmenom dijelu međupalublja nalazi se također stambene prostorije za oficire, kao i njihova blagovaona. Nadalje, u krmenom dijelu smješten je motor za pogon broda, kad nema povoljnog vjetrova. U pramčanom dijelu međupalublja, nalaze se stambene prostorije brodske posade. Momčad je smještena u dvokrevetne kabine, imaju lijepu blagovaonu i vrlo ukusno uređeni crveni kutić. Ispod međupalublja, odnosno u skladištu, nalaze se razna spremišta, tako u pramčanom dijelu su skladišta za hranu, koja su vrlo higijenska, odvojena prema vrstama, a za meso i povrće postoje najmodernije hladnjače. U srednjem dijelu nalaze se spremišta za rezervna jedra, konope i razni drugi brodski materijal, te tankovi za pitku vodu. U krmenom dijelu su tankovi za naftu.

U Poljskoj za izobrazbu viših stručnih kadrova trgovačke mornarice, postoji samo jedna pomorska škola, koja se nalazi u Gdynia-i. Do sada su se u ovoj školi primali đaci, nakon što su završili sedmoljetku, odnosno nižu srednju školu. Školovanje u pomorskoj školi trajalo je 5 godina. Od ove godine, primaju se u pomorsku školu đaci nakon što su završili potpunu srednju školu, a samo školovanje u pomorskoj školi traje tri godine. Škola ima dva stalna odjela, nautički i mašinski, a dva povremena odjela, koji se otvaraju prema potrebama u kadrovima, za radio-telegrafiste i pomorske električare. Prema tome, po novim uslovima, svi brodski oficiri, moraju imati potpunu srednju školu i tri godine školovanja u struci.

U školi teoretska nastava traje samo u zimskim mjesecima i to od oktobra do maja. U ljetnim mjesecima, t. j. od maja do septembra đaci su ukrcani na brodove trgovačke mornarice, gdje vrše praksu. Mlađa školska godišta, ukrcavaju se na školski brod »Dar Pomorza«, a starija na brodove, koji vrše liniju za Kinu, Indiju i Južnu Ameriku. Ljetni školski praznici su vrlo kratki i traju samo 14 dana.

Prema novom programu za izobrazbu kadrova nautičkog smjera predviđa se, da đak nakon završene škole mora

„Dar Pomorza“ u jednoj jačoju oluji

dvije godine ploviti kao kadet. Nakon ove plovidbe i položenog praktičnog ispita, dobiva diplomu poručnika trgovačke mornarice. Sada treba da plovi daljnjih 6 godina u svojstvu oficira palube i da nakon toga pohada jednogodišnji tečaj, da bi mogao pristupiti ispitu kapetana duge plovidbe. Kako vidimo u Poljskoj školovanje kadrova za trgovačku mornaricu je na velikoj visini, jer za dobivanje zvanja kapetana duge plovidbe, potrebno je završiti pomorsku školu, osam godina plovidbe i jednogodišnji tečaj s dva diplomatska ispita. Slični su uslovi i za ostale struke u trgovačkoj mornarici.